Yâ Muhammed! diye nidâ etmenin hükmü

[Türkçe — Turkish — تركي]

Muhammed b. Salih el-Useymîn

Terceme : Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2011 - 1432

IslamHouse.com

﴿ حكم النداء بـ يا محمد! ﴾

« باللغة التركية »

محمد بن صالح العثيمين

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2011 - 1432

IslamHouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Soru:

Peygamberimiz -sallallahu aleyhi ve sellem-'e: Yâ Muhammed! Dememiz câiz midir?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Hayatta iken Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e: Yâ Muhammed! Diye hitap etmek câiz değildir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَاذًا فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ٦٣ ﴾ [سورة النور الآية: ٦٣]

"(Ey mü'minler!) **Rasûlü çağırmayı, kendi aranızda birbirinizi çağırmanız gibi saymayın** (birbirinize hitap ederken yaptığınız gibi O'nu çağırırken: Ey Muhammed demeyin. Fakat O'nu şereflendirin ve O'na: Ey Allah'ın peygamberi! Ey Allah'ın elçisi deyin!). **Allah, içinizden bir diğerini siper ederek sıvışıp gidenleri** (Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in meclisinden O'nun izni olmadan gizlice dışarı çıkanları) **mutlaka bilir. O'nun** (Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in) **emrine aykırı hareket edenler, başlarına bir belâ gelmesinden veya** (âhirette) **elîm bir azaba uğramaktan sakınsınlar.**"[1]

Dahhâk -Allah ona rahmet etsin-, İbn-i Abbas'tan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet ederek şöyle demiştir:

"Sahâbe Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e: Ey Muhammed! Ey Kâsım'ın babası! (Yâ Ebâ'l-Kâsım!) derlerdi. Bundan dolayı Allah Teâlâ, Peygamberi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e saygı göstermeleri için onları bu sözden yasakladı."

İbn-i Abbas -Allah ondan râzı olsun- devamla şöyle demiştir:

"Bunun üzerine sahâbe: Ey Allah'ın elçisi! Ey Allah'ın peygamberi! dediler."

Tâbiînden Mücâhid ve Saîd b. Cubeyr de böyle demişlerdir.

---

[1] Nur Sûresi: 63

Müfessir Katâde -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Allah Teâlâ, Peygamberi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e hürmet duyulmasını, saygı gösterilmesini, O'nun onurlandırılmasını ve yüceltilmesini emretmiştir."

Müfessir Mukâtil b. Hayyân -Allah ona rahmet etsin- (Nur Sûresi: 63. âyetin tefsirinde) şöyle demiştir:

"Yani seslendiğiniz zaman O'na ismiyle: Ey Muhammed! diye çağırmayın. Aynı şekilde, Ey Abdullah'ın oğlu Muhammed! demeyin. Fakat O'nu (peygamberlik vasfıyla) şereflendirin ve şöyle deyin: Ey Allah'ın peygamberi! Ey Allah'ın elçisi!"

İmam Mâlik -Allah ona rahmet etsin-, Zeyd b. Eslem'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet ederek şöyle demiştir:

"Allah Teâlâ, sahâbeye, O'nu (peygamberlik vasfıyla) şereflendirmelerini emretmiştir."

Bu sebeple Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- sadece ismiyle çağırılmaz. Aksine: Ey Allah'ın elçisi! Ey Allah'ın peygamberi! Denilmesi gerekir.

İkincisi:

Vefâtından sonra Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e çağırmak (yalvarmak), câiz değildir. Çünkü duâ (yalvarmak), bir ibâdettir. İbâdet de ancak Allah Teâlâ içindir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ وَأَنَّ ٱلْمَسَٰجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا۟ مَعَ ٱللَّهِ أَحَدًا ﴿١٨﴾ ﴾ [سورة الجن الآية: ١٨]

"**Muhakkak ki mescidler, yalnızca Allah**('a ibâdet etmek) **içindir. Öyleyse** (oralarda) **Allah ile beraber başkasına ibâdet etmeyin.**"[1]

Yine, Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا۟ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُۥٓ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ وَهُمْ عَن دُعَآئِهِمْ غَٰفِلُونَ ﴿٥﴾ ﴾ [سورة الأحقاف الآية: ٥]

"**Onlar** (putlar, kendisine yalvaranın) **yalvarmasından habersiz oldukları halde, Allah'ı bırakıp da kıyâmet gününe kadar duâsına cevap veremeyecek olan şeylere** (putlara) **yalvarandan daha sapık** (ve câhil) **kimse olabilir?**"[2]

---

[1] Cin Sûresi:18

[2] Ahkâf Sûresi: 5

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- de İbn-i Abbas'a -Allah ondan râzı olsun- şöyle buyurmuştu:

((يَا غُلَامُ! إِنِّي أُعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ: اِحْفَظْ اللهَ يَحْفَظْكَ، اِحْفَظْ اللهَ تَجِدْهُ تُجَاهَكَ، إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلْ اللهَ وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللهِ وَاعْلَمْ أَنَّ الْأُمَّةَ لَوِ اجْتَمَعَتْ عَلَى أَنْ يَنْفَعُوكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَنْفَعُوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللهُ لَكَ، وَلَوِ اجْتَمَعُوا عَلَى أَنْ يَضُرُّوكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَضُرُّوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللهُ عَلَيْكَ، رُفِعَتِ الْأَقْلَامُ، وَجَفَّتِ الصُّحُفُ.)) [رواه الترمذي وصححه الألباني في صحيح سنن الترمذي]

"Evladım! Sana, önemli birkaç söz öğreteyim. Allah'ın hukukuna (emir ve yasaklarına riâyet etmek sûretiyle) önem ver ki, Allah da (seni dünyada musibet ve âfetlerden; âhirette de her türlü azaptan ve kötü sondan) korusun.

- Sen rahat zamanlarında Allah'ın hakkını gözet, rızâsını ara ki, sıkıntıya düştüğün ve yardımına muhtaç olduğunda O'nu, yöneldiğin tarafta; hemen önünde ve yanında bulasın. Allah da seni dünya ve âhiret dertlerinden kurtarsın.

- (Evladım) İhtiyacın olan bir şeyi istediğinde, sadece Allah'tan iste. Çünkü senin istediğini vermeye sadece O muktedirdir.

- İbadetlerini yerine getirmede başarılı olmak; dünya ve âhirete yönelik ihtiyaçlarının tam olarak karşılanması için yardım isteyeceksen, sadece Allah'tan iste. Zira sana, ancak O yardım edebilir.

- Bil ki bütün insanlar sana yardım etmek için bir araya gelseler, Allah'ın kaderinde senin için yazdığından fazlasını sana kazandıramazlar; sadece sana takdir edilen kadar sana yardım edebilirler. Yine, bütün insanlar sana zarar vermek için bir araya gelseler, ancak Allah'ın takdirinde varsa onun kadar sana zarar verebilirler. Allah'ın takdirinde yoksa, O istemedikçe sana asla zarar veremezler.

- Allah'ın ezelî ilminde, kader kitabında, senin hakkında takdir edilenler kesinleşmiş ve Levh-i Mahfuz'da kaydedilmiştir. Artık kalem kaldırılmış, yazılar kurumuş ve sayfalar toplanmıştır. Kaderde ve Allah'ın ilminde değişiklik olması söz konusu değildir."[1]

Duâ; fayda sağlamayı veya zararı gidermeyi talep etmektir.Duâ, sadece nidâ edâtından (yâ/ey) ibâret değildir.Fakat insanlar tarafından bilinen bu edâtın kullanılması duâ amacıyladır. Özellikle de belâ ve musibetlere maruz kalındığında veya keder ve

[1] Tirmizî; hadis no: 2516. Elbânî de "Sahih-i Sünen-i Tirmizî"de; "hadis sahihtir", demiştir.

sıkıntılar meydana geldiğinde insanlar şöyle derler: Yâ Allah! Yani Ey Allahım! Bizi kurtar. Bize yardım et! Bizi muzaffer kıl!

Bu, Allah Teâlâ'dan başkasına yalvarıp yakarmayan muvahhidlerin davranışıdır. Kabirlerde ve türbelerde yatanlara yalvarıp yakaranlara gelince, onlar, evliyalarına ve büyüklerine sığınarak şöyle derler: Yâ Bedevî! Yâ Rifâî! Yâ Geylânî!

Onların maksatları şudur: Ey Bedevî! Bize yardım et! Bizi muzaffer kıl! Bizi kurtar!

Onlardan kimileri de şöyle derler: Yâ Rasûlallah! Yâ Muhammed! Bu itibarla onlar Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e yalvarmış, O'ndan yardım istemiş ve O'na sığınmış olmaktadırlar.

Bilindiği gibi bu davranış; Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ve diğer rasûllerin getirmiş oldukları dîne ve indirilmiş olan kitaplara karşı yapılan en büyük aykırı harekettir. Oysa rasûller, Allah Teâlâ'nın birliğine dâvet etmek, O'nu ibâdette birlemek ve O'nun dışındakileri ibâdeti terk etmek için gönderilmiş ve bu gâye için kitaplar indirilmiştir.

Allah Teâlâ'nın kulları için seçip râzı olduğu İslâm dîninde, Allah Teâlâ'dan başkasına yalvarıp yakarmak, ne Allah tarafından gönderilen bir peygambere, ne de Allah'a yakın bir meleğe, hiç kimseye meşrû değildir.Aksine yalvarmak,yalnızca Allah Teâlâ'ya olmalıdır.

Bunun içindir ki Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿ أَمَّن يُجِيبُ ٱلْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ ٱلسُّوٓءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَآءَ ٱلْأَرْضِ ۗ أَءِلَٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِ ۚ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾ ﴾ [سورة النمل الآية: ٦٢]

"Yoksa, kendisine yakardığı zaman bunalmışa karşılık veren ve başındaki sıkıntıyı gideren; sizi yeryüzünün halifeleri kılan mı? (Allah'a ortak koştuğunuz putlara mı ibâdet etmek daha hayırlı, yoksa kendisine yalvardığı zaman sıkıntıya düşenin dâvetine icâbet eden Allah mı daha hayırlıdır?) **Allah'ın yanında** (size bu nimetleri bahşeden) **başka bir ilah mı var? Ne kadar az düşünüyor** (ve az ibret alıyor)**sunuz."**[1]

Böylelikle anlaşılıyor ki bir kimse, "Yâ Muhammed!" veya "Yâ Rasûlallah!" derse ve bu sözüyle yalvarmak ve talep kasdetmiyorsa, bunda bir sakınca yoktur.

Örneğin; Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in resmini canlandırmak ve O'nu hatırlamak istemesi gibi...

Aynı şekilde bir hadisini okuduktan sonra:

-Allah Teâlâ sana salât eylesin ey Allah'ın elçisi veya ne kadar büyük ve güzel sözlerin var Ey Allah'ın elçisi! Demesi gibi...

[1] Neml Sûresi: 62

Fakat "Yâ Muhammed!" sözünde, daha önce de zikredildiği gibi, edebe bir aykırılık vardır (Yani "Yâ Muhammed!" sözü, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e karşı bir edepsizliktir.)

Değerli âlim Abdulaziz b. Baz'a -Allah ona rahmet etsin-:

"Bir kimse, dünyanın herhangi bir yerinde: Yâ Muhammed! Yâ Rasûlallah! Diye seslenirse, bu söz şirk sayılır mı?"

Diye sorulmuş, bunun üzerine o şöyle cevap vermiştir:

"Allah Teâlâ, kıymetli kitabı Kur'an-ı Kerim'de ve emîn elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in dilinde, ibâdetin Allah'ın hakkı olduğunu, onda hiç kimsenin hakkının olmadığını ve duânın bir ibâdet olduğunu açıklamıştır. İnsanlardan birisi dünyanın herhangi bir yerinde: Ey Allah'ın elçisi (Yâ Rasûlallah) veya: Ey Allah'ın peygamberi (Yâ Nebiyallah) veyahut: Yâ Muhammed! Bana yardım et veya imdadıma yetiş ya da ümmetine yardım et veya müslümanların hastalarına şifâ ver veya müslümanların dalâlette olanlarına hidâyet ver gibi sözlerle seslenirse, hiç şüphe yok ki O'nu, Allah Teâlâ'ya ibâdette ortak etmiş olur. Yine, peygamberler, melekler, evliyâ, cinler, putlar veya yaratılmışlardan birisiyle bu şekilde yaparsa, onu, Allah Teâlâ'ya ortak koşmuş olur.

Bunun içindir ki Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿ وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾ مَآ أُرِيدُ مِنْهُم مِّن رِّزْقٍ وَمَآ أُرِيدُ أَن يُطْعِمُونِ ﴿٥٧﴾ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلرَّزَّاقُ ذُو ٱلْقُوَّةِ ٱلْمَتِينُ ﴿٥٨﴾ ﴾ [سورة الذاريات الآيات: ٥٦-٥٨]

"Ben, cinleri ve insanları ancak bana ibâdet etsinler diye yarattım. Ben, onlardan ne bana bir rızık vermelerini, ne de beni doyurmalarını istiyorum. Şüphesiz ki (kullarına) rızık veren, güç ve kuvvet sahibi ancak Allah'tır."[1]

Yine, Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱعْبُدُوا۟ رَبَّكُمُ ٱلَّذِى خَلَقَكُمْ وَٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾ ٱلَّذِى جَعَلَ لَكُمُ ٱلْأَرْضَ فِرَٰشًا وَٱلسَّمَآءَ بِنَآءً وَأَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَخْرَجَ بِهِۦ مِنَ ٱلثَّمَرَٰتِ رِزْقًا لَّكُمْ ۖ فَلَا تَجْعَلُوا۟ لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾ ﴾ [سورة البقرة الآية: ٢١-٢٢]

"Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan, Rabbinize ibâdet edin.Umulur ki muttakîlerden olursunuz.Yeryüzünü (kolay hayat sürmeniz için) döşek, gökyüzünü de

[1] Zâriyât Sûresi: 56-58

sağlam bir bina şeklinde yaratan, bulutlardan yağmur yağdırıp (yerden renk renk) **meyve ve** (çeşit çeşit) **bitkileri size rızık olarak veren O'dur. O halde,** (Allah'ın yaratan, rızık veren ve yegâne ibâdet edilmeye lâyık olduğunu) **bildiğiniz halde O'na hiç kimseyi denk tutmayın."**[1],[2]

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn'e -Allah ona rahmet etsin-:

"Bazı insanlar şiddet (belâ ve musibet) anında: Yâ Muhammed! veya Yâ Ali! veya Yâ Geylânî! Demektedirler. Bunun hükmü nedir? diye sorulmuş, bunun üzerine o şöyle cevap vermiştir:

"Eğer bununla onlara yalvarmayı ve onlardan yardım dilemeyi kasdetiyorsa, bu davranış, insanı dînden çıkaran büyük şirktir.Böyle yapan kimsenin derhal Allah -azze ve celle-'ye tevbe etmesi ve yalnızca Allah Teâlâ'ya yalvarması gerekir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ أَمَّن يُجِيبُ ٱلْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ ٱلسُّوٓءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَآءَ ٱلْأَرْضِ ۗ
أَءِلَٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِ ۚ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾ ﴾ [سورة النمل الآية: ٦٢]

"Yoksa, kendisine yakardığı zaman bunalmışa karşılık veren ve başındaki sıkıntıyı gideren; sizi yeryüzünün halifeleri kılan mı? (Allah'a ortak koştuğunuz putlara mı ibâdet etmek daha hayırlı, yoksa kendisine yalvardığı zaman sıkıntıya düşenin dâvetine icâbet eden Allah mı daha hayırlıdır?) **Allah'ın yanında** (size bu nimetleri bahşeden) **başka bir ilah mı var? Ne kadar az düşünüyor** (ve az ibret alıyor)**sunuz."**[3]

Böyle yapan kimse, müşrik olmasının yanında kendini bilmez akılsızın tâ kendisidir.

Nitekim Allah Teâlâ bu kimseler hakkında şöyle buyurmuştur:

﴿ وَمَن يَرْغَبُ عَن مِّلَّةِ إِبْرَٰهِۦمَ إِلَّا مَن سَفِهَ نَفْسَهُۥ ۚ وَلَقَدِ ٱصْطَفَيْنَٰهُ فِى ٱلدُّنْيَا ۖ
وَإِنَّهُۥ فِى ٱلْءَاخِرَةِ لَمِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿١٣٠﴾ ﴾ [سورة البقرة الآية: ١٣٠]

"Kendini bilmez câhilden başka kim İbrahim'in dîninden (İslâm'dan) **yüz çevirir. And olsun ki biz, dünyada onu** (nebî ve rasûl olarak) **seçtik. Muhakkak ki o, âhirette de salihlerdendir."**[4]

---

1 Bakara Sûresi: 21-22

2 Mecmû'u Fetâvâ İbn-i Baz; c: 2, s: 453

3 Neml Sûresi: 62

4 Bakara Sûresi: 130

Yine, Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿ وَمَنۡ أَضَلُّ مِمَّن يَدۡعُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَن لَّا يَسۡتَجِيبُ لَهُۥٓ إِلَىٰ يَوۡمِ ٱلۡقِيَٰمَةِ وَهُمۡ عَن دُعَآئِهِمۡ غَٰفِلُونَ ٥ ﴾ [سورة الأحقاف الآية: ٥]

"Onlar (putlar, kendisine yalvaranın) yalvarmasından habersiz oldukları halde, Allah'ı bırakıp da kıyâmet gününe kadar duâsına cevap veremeyecek olan şeylere (putlara) yalvarandan daha sapık (ve câhil) kim olabilir?"[1],[2]

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

[1] Ahkâf Sûresi: 5

[2] Fetâvâ İbn-i Useymîn; c: 2, s: 133